

Det norske teateret
Torsdag 7. mai 1992

Statsminister
Gro Harlem Brundtland

Åpningsinnlegg på Hovedstadskonferansen

Det er viktig å slå fast at vi som nasjon er avhengig både av levende byer og levende bygder. Med sine ulike forutsetninger, fyller de hver på sine måte nødvendige funksjoner og roller for landet. Det er like viktig som før at by og land må gå hand i hand, når vi skal møte de utfordringer dagen og morgendagen stiller.

Dette skal vi ha med oss, når vi setter søkelyset på hovedstadens særlige posisjon i og for landet. Det nasjonale fellesskap kan ikke noen deler av landet være foruten. I det moderne Norge spiller storbyene, og ikke minst hovedstaden, en sentral rolle.

Byene har spilt en viktig rolle i utviklingen av vårt moderne velferdssamfunn. De var drivkraften i industrialiseringen av landet fra midten av forrige århundre. De første industribedriftene oppsto i storbyene, ofte som en følge av at de fanget opp impulser utenfra. Arnestedet for industrien i Norge ble først og fremst Christiania, med sine store spinnerier og mekaniske verksteder. I 1875 hadde byen nesten en fjerdedel av samtlige industriarbeidere i landet. Grunnlaget for industrialiseringen var nettopp posisjonen som hovedstad, som medførte en utstrakt kontakt med utlandet. Hovedstadsfunksjonen hadde også stor betydning for den sentrale posisjon byen fikk i utbyggingen av det nye kommunikasjonsmiddelet, jernbanen.

Fra Universitetet ble grunnlagt i 1811, og fra Norge fikk selvstendighet i 1814 har også byens arbeids- og næringsliv i stadig sterkere grad blitt preget av en kraftig vekst i offentlig og privat administrasjon, økonomi og handel.

Men hovedstaden er noe langt mer enn landets administrative og økonomiske senter. Vi har et allsidig og fargerikt kultur- og samfunnsliv. Byen er et arnested og en smeltedigel. Et møtested for impulser fra hele landet og fra det internasjonale samfunn.

Det er sagt at som storby byr hovedstaden på mer av det meste. Det gjelder - dessverre - også skyggesidene i vårt samfunn, sosiale problemer, ensomhet, kriminalitet og rusmiddelmisbruk.

I vår tid blir det en stadig viktigere oppgave å ta vare på, både vårt globale og lokale miljø. I dette perspektivet kan vi som bor i Oslo med stolthet slå fast at store natur- og friområder omkring Oslo er bevart til beste for byens innbyggere og våre gjester. Vi har Oslo-fjorden som er perle i midten, der vannet blir stadig renere etter de store rens tiltak staten og kommunene har satt iverk. Bruk av strøm til oppvarming og andre tiltak har bidratt til at luftforurensningene er vesentlig redusert.

Også i planleggingen av byens bebyggelse, har hensynet til naturen, de grønne lunger og adkomsten til marka spilt en viktig rolle. Det er illustrert gjennom den utstilling omkring Harald Hals som vi passerte på vei inn.

Vår visjon for hovedstaden må hvile på at vi skal bygge videre på alt det gode våre forfedre har gitt oss - ikke minst når det gjelder hensynet til naturmiljøet. Samtidig må vi ta fatt i den nye tids problemer og utnytte byens fortrinn som et kompetansesenter for økt verdiskapning og sysselsetting, til fordel for alle deler av vårt land.

Storbyenes oppgaver og utfordringer er tatt opp i egne meldinger til Stortinget. Vi kalte meldingen "Norge trenger storbyene", nettopp for å understreke de store byenes spesielle rolle, både for økonomi, kulturliv og samfunnsliv. Stortingets behandling av meldingene har lagt grunnlaget for en helhetlig politikk for storbyene, bygget på den gjensidig avhengighet det er mellom storbyene og distriktene i vårt land.

Denne konferansen setter søkelyset på sentrale oppgaver og utfordringer for hovedstaden. Utfordringene er mange og store, for hovedstaden som for landet. Men mulighetene er også rike. Det er dem vi må gripe fatt i.

Lykke til med konferansen.